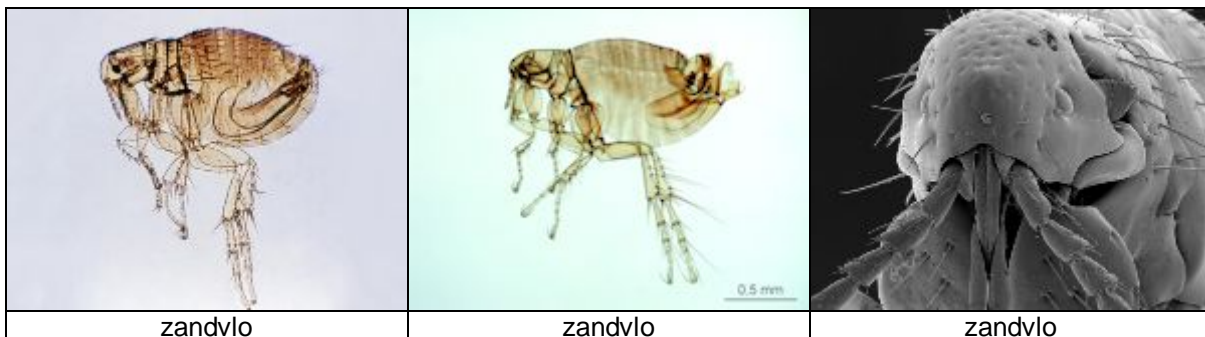

TUNGIASIS (ZANDVLO)

WAT IS TUNGIASIS ?

Tungiasis is een huidziekte die wordt veroorzaakt door het in de huid binnendringen van de zwangere wijfjes van de zandvlo *Tunga penetrans*. Deze vlo komt in Nederland niet voor. Daarom wordt tungiasis alleen gezien bij reizigers die kortgeleden in de tropische gebieden zijn geweest waar de zandvlo voorkomt: Zuid en Midden-Amerika, het Caraïbisch gebied, Afrika, Pakistan en India.

De volwassen vlo is roodbruin, het mannetje is ongeveer 0.5 mm lang, het vrouwtje 1 mm. Ze leven het liefst op een warme, droge, schaduwrijke en zanderige bodem, in stoffige hutten, veestallen en andere dierbehuizingen. Het zijn geweldige springers, ze kunnen tot 250 keer hun lichaamslengte ver springen. Ze springen vooral naar de benen van mensen en dieren en zuigen daar bloed. Dit laat jeukende bulten achter, te vergelijken met muggenbulten. De Latijnse naam van de zandvlo is *Tunga penetrans*, andere namen die gebruikt worden zijn 'jigger' (Engels), 'chique' (Frans), 'sika' (Surinaams), en 'bicho de pe' (vlo van de voet, Portugees).

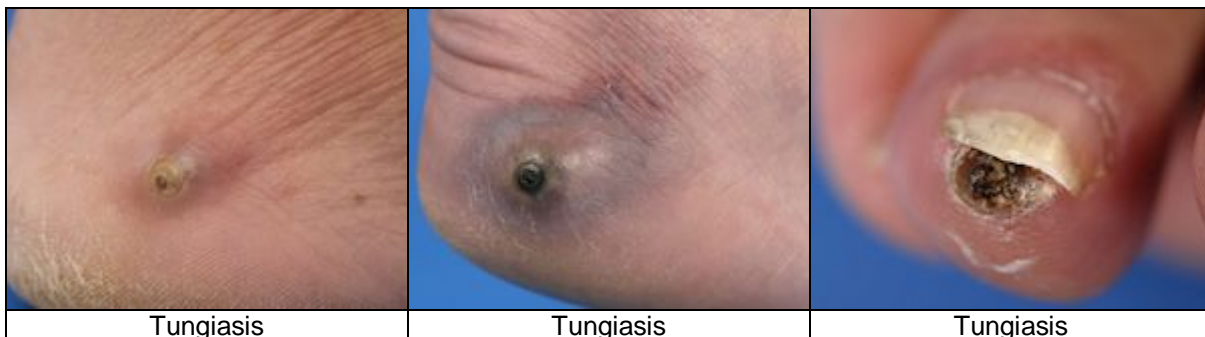
Tungiasis wordt veroorzaakt door het vrouwtje, dat als ze zwanger is zich probeert in te graven in de huid van mens of dier. Daarbij zijn vooral de voeten het doelwit, met name het gebied tussen en onder de tenen en langs de voetrand. Toeristen lopen het op door met blote voeten of open sandalen rond te lopen.

Het vrouwtje graaft zich diep in, met de kop naar beneden, tot aan het onderhuidse weefsel en voedt zich daar door bloed op te zuigen. Vervolgens gaat de vlo groeien, vooral doordat de eitjes in de buik groter worden. De buik van de vlo zet uit en kan wel een centimeter groot worden. Hierdoor ontstaat een pijnlijke zwelling in de huid. Midden in deze zwelling is een gaatje in de huid zichtbaar, met daarin het achtereind van de vlo. Via dit gaatje kan de vlo ademen, maar ook ontlasting naar buiten kwijtraken en uiteindelijk ook de eieren als die voldragen zijn. Honderden eieren worden op deze manier in een periode van ongeveer drie weken uitgestoten. Nadat de eieren naar buiten gebracht zijn, sterft het vrouwtje en verschrompelt. Uiteindelijk worden de resten van de vlo via een oprui reactie en omdat de huid zichzelf regelmatig vernieuwd vanzelf naar buiten gewerkt. Het hele proces vanaf ingraven totdat het over is neemt ongeveer 6 weken in beslag.

KLACHTEN EN SYMPTOMEN

Er ontstaan heftig jeukende en pijnlijke bobbeltjes, waarin zich een gaatje bevindt. Vooral aan de voeten, rond de tenen, maar de zandvlo kan ook op handen, ellebogen, billen en liezen worden aangetroffen.

Deze bobbeltjes kunnen heftig ontstoken raken met bacteriën. Er kan een abces ontstaan waar pus uit komt. De bacteriën die er in kunnen groeien (o.a. stafylococcen en streptococcen) kunnen vervelende lokale infecties veroorzaken die zich uitbreiden naar de voet en het onderbeen. Ook kan tetanus ontstaan bij mensen die niet gevaccineerd zijn daartegen. Verder kan er na afloop een litteken achterblijven.

BEHANDELING

De behandeling bestaat uit het verwijderen van de vlo. In de tropen wordt de vlo er meestal met een (steriele) naald uitgepeuterd, eventueel na reinigen met alcohol of ether (doodt de vlo). Om de vlo er netjes uit te krijgen zonder resten achter te laten is het eigenlijk nodig om de opening iets groter te maken.

Dit kan (zodanig onder lokale verdoving) met een mesje of huidpons (biopteur) worden gedaan. Daarna is het belangrijk om het gebied goed schoon te maken om infectie te voorkomen.

Eventueel kan er daarna een zalf tegen bacteriën op worden aangebracht zoals betadine jodium zalf of Flammazine zalf.

WAT KAN IK DOEN OM HET TE VOORKOMEN ?

Er wordt geadviseerd om dichte schoenen te dragen en niet op blote voeten rond te lopen op de zandbodems waar veel zandvlooien zitten. Ook goede insectenverdrivers hebben enig effect.